

ปัญหาด้านกระแสเงินสดของภาคธุรกิจเคนยาและข้อเสนอแนะทางออกในการแก้ไขปัญหาของผู้ส่งออกไทย

ด้วยภาวะการณ์ที่เคนยามีหนี้สินต่างประเทศในระดับที่สูงถึงร้อยละ 64 ต่อ GDP ซึ่งเป็นอัตราที่อันตรายเกือบเต็มพีดตามมาตรฐานที่กำหนดด้วยองค์ระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือในการกู้เงินระหว่างประเทศ เช่น IMF หรือ World Bank เป็นต้น จากภาวะการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ถึงกระแสเงินสดของภาคธุรกิจ ตลอดจนความสามารถในการชำระหนี้ของหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจของเคนยา ซึ่ง สศต. ได้ติดตามและขอวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปัญหาการล่มสลายของห้างค้าปลีกเก่าแก่ในเคนยา

เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าภาครัฐเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่เป็นคู่สัญญากับภาคธุรกิจในการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างกันในระบบเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามีปัญหาการจ่ายเงินล่าช้าของภาครัฐที่ล่าช้าเนื่องจากไม่มีเงินในระบบนั้น ส่งผลให้ภาคธุรกิจมีต้นทุนเรื่องเงินทุน ดอกเบี้ยเงินกู้เป็นเงาตามตัวตามไปด้วย ซึ่งไม่อาจจะหลีกเลี่ยงในกรณีของเคนยาได้ เรื่องดังกล่าวส่งผลให้ผู้รับจ้างภาครัฐได้รับเงินที่ควรได้จากรัฐบาลล่าช้า โดยปัจจุบันการจ่ายเงินล่าช้าถึง 3 เดือน หรือ 90 วันจากที่ควรได้ และส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อภาคธุรกิจที่ได้รับจ้างจากรัฐให้มีภาระต้นทุนและกระแสเงินสดที่ไม่ตรงกับสัญญาที่ควรจะเป็น

ลักษณะการขาดสภาพคล่องดังกล่าว ทำให้ส่งผลกระทบการดำเนินธุรกิจต่อผู้เล่นรายสำคัญก็คือ ห้างค้าปลีกของเคนยา และนอกจากนั้น ยังมีปัญหาด้านการบริหารงานที่ขาดธรรมาภิบาลและไม่โปร่งใสของห้างค้าปลีกที่มีห้างที่มีปัญหาเป็นห้างค้าปลีกขนาดใหญ่คือ Nagumatt จนทำให้บริษัทดังกล่าวต้องถูกฟ้องร้องล้มละลายในปี 2562 ที่ผ่านมามีผลให้เกิดหนี้สินที่ไม่มีมีการชำระในระบบสูงกว่า 600 ล้านดอลลาร์มูลค่าของหนี้สินทั้งหมดอาจสูงขึ้นไปเป็น 1,200 ล้านดอลลาร์ก็ว่าได้หากสินทรัพย์ของบริษัทไม่สามารถขายได้ในเวลาอันสั้นดังกล่าว นอกจากห้าง Nagumatt ที่อยู่ในภาวะล้มละลายแล้ว ก็ยังมีห้างอื่นๆ ที่บริหารงานโดยครอบครัวของคนเคนยาที่ประสบปัญหาเดียวกันคือ ห้าง Turskys ที่กำลังทยอยปิดสาขาที่เคยอยู่กว่า 30 แห่งในเคนยาจนกระทั่งเหลือเพียง 2-3 สาขาในปัจจุบัน

2. การขอจ่ายเงินล่าช้าของห้างค้าปลีกปัจจุบัน

แม้ในข้อเท็จจริงที่ห้างค้าปลีกชั้นนำ (3ลำดับแรก) ของเคนยาในปัจจุบันคือ Quickmart, Naivas และ Carrefour ต่างเป็นกลุ่มทุนต่างชาติที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจของห้างค้าปลีกในทวีปแอฟริกาและภูมิภาคอื่นของโลก จะมีการบริหารงานที่มีมาตรฐานและมีความโปร่งใสมากขึ้น แต่การที่ห้างเหล่านี้ส่วนใหญ่จะต้องเข้าซื้อกิจการของห้างค้าปลีกเก่าตามที่แจ้งไปในข้อ 1 ทำให้ส่วนหนึ่งหรือครึ่งหนึ่งในการบริหารจัดการก็ต้องเขามารับภาระหนี้สินต่อค่าสินค้ากับคู่ค้ารายเก่าที่ยังไม่ได้รับการชำระเงินหรือเป็นปัญหาสะสมที่ต้องรับไปด้วย ทำให้สภาพคล่องของห้างค้าปลีกเหล่านี้ก็มีจำกัด ส่งผลให้การเรียกขอระยะเวลาชำระเงินกับคู่ค้าเพิ่มขึ้น จากปกติจ่ายกันที่ 60-90 วันหลังจากนำสินค้ามาวางขายเป็น 120-180 วันในปัจจุบัน ซึ่งลักษณะการชำระค่าสินค้าแบบนี้มีมากกว่า 1 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้สภาพคล่องทางการเงินของคู่ค้าในทุกๆระดับมีข้อจำกัดและมีต้นทุนในการบริหารมากขึ้นกว่าปกติ

 นโยบายภาครัฐ

Call Center 1169
www.thaitrade.com
www.ditp.go.th

 เศรษฐกิจการลงทุน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
 563 ถนนพหลโยธิน ต.บางกระสอ อ.เมือง
 จ.นนทบุรี 11000

 แนวโน้มตลาด

Office of Commercial Affairs,
 Royal Thai Embassy,
 Nairobi, Kenya

 รายงานสินค้าและบริการ

Rose Avenue (off Denis Pritt Rd)
 P.O. Box 58349 - 00200 Nairobi, Kenya
 E-mail: info@ocanairobi.co.ke

 อื่นๆ

3. การต้องการกระแสเงินสดของรัฐบาลเพื่อไปชำระหนี้ระยะสั้น (หนี้ต่างประเทศ)

จากที่กล่าวมาข้างต้นว่า รัฐบาลเองก็มีปัญหาของการจัดเก็บรายได้ของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิด COVID 19 ขึ้นทำให้รัฐบาลเคนยาจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าเป้าหมายถึงร้อยละ 30-35 ของเป้าหมาย เมื่อเป็นดังนี้ เงินรายได้ส่วนหนึ่งหรือเกือบครึ่งจะต้องนำมาใช้ชำระหนี้หรือดอกเบี้ยให้กับผู้ให้กู้ ทำให้ไม่มีเงินมากพอที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจหรือชำระค่าจ้างต่อภาคธุรกิจให้ตรงเวลาที่ตกลงได้

4. ปัญหาการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน

อันเนื่องจากข้อ 3 ที่รัฐบาลต้องเร่งเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมต่างๆ กับภาคธุรกิจเคนยา ส่งผลให้เมื่อมีหนี้สินต่างประเทศจำนวนมาก จะทำให้ความต้องการที่จะใช้เงินท้องถิ่นไปแลกเปลี่ยนเงิน USD ทำได้อย่างจำกัด และมีความล่าช้า จะเห็นได้จากที่ค่าเงิน KES (เคนยาชิลลิง) ทำสถิติอ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง หรือมีการอ่อนค่าลงกว่า 8-9% ในช่วงปีที่ผ่านมา และอีกทางหนึ่งภาคธุรกิจก็ถูกเรียกเก็บภาษีและเงินพึงได้ต่างๆ อย่างไม่ล่าช้าจากภาครัฐบาล ยิ่งส่งผลให้เกิดผลกระทบเป็นลูกโซ่ตามไป โดยในปี 2564 นี้ คาดการณ์ว่าค่าเงินเคนยาชิลลิง จะทำค่าอ่อนค่าอีกในระดับประมาณ 110-113 KES ต่อ USD

ภาพ เงินเคนยาชิลลิงของเคนยา

ธนาคารกลางเคนยาได้พยายามแทรกตลาดเงินและตลาดทุนเพื่อให้ค่าเงิน KES อยู่ในระดับที่ไม่อ่อนค่าไปมากกว่านี้ ซึ่งในเรื่องดังกล่าว สหรัฐก็ได้กล่าวหาเคนยาให้ทราบว่า การดำเนินการของเคนยาดังกล่าวนี้ ผิดหลักการการควบคุมและไม่สะท้อนค่าเงินจริง หรือ Manipulated Currency หรือ เป็นประเทศที่ต้องจับตามอง และอาจถูกพิจารณาดำเนินมาตรการทางค้าจากสหรัฐได้ในอนาคต

จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศให้เป็นไปโดยยากขึ้น โดย สศต. มีความเห็นสรุปดังนี้

1. เกิดความต้องการขยายเวลาชำระเงินให้นานขึ้น

จากการสอบถามและหารือร่วมกับผู้นำเข้าสินค้าไทยหลายราย พบว่า ผู้นำเข้ามีความต้องการจะให้ผู้ส่งออกไทยช่วยเหลือที่จะให้เครดิตในการชำระค่าสินค้าที่มีระยะเวลานานมากขึ้น โดยจากเดิมส่วน

นโยบายภาครัฐ

Call Center 1169
www.thaitrade.com
www.ditp.go.th

เศรษฐกิจการลงทุน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนพหลโยธิน ต.บางกระสอ อ.เมือง
จ.นนทบุรี 11000

แนวโน้มตลาด

Office of Commercial Affairs,
Royal Thai Embassy,
Nairobi, Kenya

รายงานสินค้าและบริการ

Rose Avenue (off Denis Pritt Rd)
P.O. Box 58349 - 00200 Nairobi, Kenya
E-mail: info@ocanairobi.co.ke

อื่นๆ

ใหญ่การนำเข้าสินค้าของไทย มีการชำระเงินผ่านการชำระเงินทางธนาคาร (T/T) ตามสัดส่วนคือ ส่วนแรกเพื่อยืนยันการผลิต (ประมาณ 30-50%ของค่าสินค้า) และส่วนที่เหลือก่อนการ Loading สินค้าขึ้นเรือเพื่อการส่งออก หรือ หลังจากได้รับการยืนยันโดยเอกสารส่งออกแล้ว (Against received shipping document) ซึ่งหากได้ระยะเวลาในการชำระเงินในส่วนที่เหลือที่ต้องจ่ายก่อน ตามลักษณะข้างต้นนั้น มาเป็นภายใน 30-60 วันหลังจากที่ได้รับสินค้า ก็จะช่วยสภาพคล่องที่ผู้นำเข้า ต้องได้รับการชำระค่าสินค้าอย่างมาก

2. เกิดความต้องการสินเชื่อดีขึ้น

จากการที่กระแสเงินสดตึงตัวดังกล่าว ทำให้ภาคธุรกิจเคนยาต้องหาแหล่งเงินกู้เพื่อเสริมสภาพคล่อง โดยทั่วไปจะมีต้นทุนด้านดอกเบี้ยประมาณร้อยละ 15-20 ขึ้นอยู่กับการพิจารณาจากธนาคาร ซึ่งหากธนาคารให้สินเชื่อไม่มากพอ การตัดสินใจนำเข้าสินค้าใหม่ก็ต้องขึ้นอยู่กับสภาพคล่องของธุรกิจนั้นๆ ทำให้ ขนาดของการนำเข้ามีจำนวนน้อยลงในแต่ละครั้ง ตามสภาพของสภาพคล่องของผู้ นำเข้ารายนั้นๆว่ามีมากน้อยเพียงใด

3. อาจเกิดการผิดชำระหนี้มากขึ้น

ปัจจุบันอัตราหนี้เสียโดยเฉลี่ยของภาคธุรกิจของเคนยาอยู่ในระดับประมาณ 8-10% ของหนี้เสียของ ภาคธนาคาร หากสถานการณ์ปัญหากระแสเงินสดไม่คลี่คลายแล้ว ระดับหนี้เสียก็จะมีมากขึ้น หรือ อาจต้องใช้วิธีการปรับลดหนี้สินหรือปรับสัญญาเงินกู้ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ทำให้อาจส่งผล กระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจมากขึ้นตามไปด้วย

4. ความเข้มงวดและเรียกเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมในการนำเข้า ของรัฐบาลต้องให้น่าสังเกต

ด้วยจากภาวะการณที่รัฐบาลเคนยามีปัญหาเรื่องหนี้สินระยะสั้นจำนวนมาก และความสามารถในการ จัดเก็บรายได้ลดลง ส่งผลให้รัฐบาลมีการปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจหลาย อย่าง เช่น การจัดเก็บภาษีนำเข้า ต้องจ่ายทันทีจากเดิมสามารถจ่ายได้เมื่อมีการนำสินค้าออก จำหน่ายแล้ว หรือ การที่กรมศุลกากรกำหนดให้ต้องมีการชำระค่าธรรมเนียมทันทีที่ต้องการนำ สินค้าออกจากท่าเรือ ซึ่งแต่ก่อนสามารถจ่ายภายหลังได้เป็นเวลา 30 วัน เป็นต้น ส่งผลให้ต้นทุนการ นำเข้าเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2-5% ขึ้นอยู่กับแต่ธุรกิจ และสินค้าว่ามีอายุในการจำหน่ายมากน้อย แค่ไหน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของ สคต.

สคต. เห็นว่า มีข้อเสนอแนะที่อยากให้ ผู้ส่งออกพิจารณาแนวทางในการร่วมมือกับผู้นำเข้าแก้ไขปัญหา ดังกล่าว เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเรื่องการชำระค่าสินค้าล่าช้าหรือไม่ได้รับการชำระ และการนำเข้าสินค้าจากไทย มายังเคนยาให้มีความคล่องมากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้ ประกอบด้วยเหตุผลหลายประการคือ

นโยบายภาครัฐ

Call Center 1169
www.thaitrade.com
www.ditp.go.th

เศรษฐกิจการลงทุน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
 563 ถนนพหลโยธิน ต.บางกระสอ อ.เมือง
 จ.นนทบุรี 11000

แนวโน้มตลาด

Office of Commercial Affairs,
 Royal Thai Embassy,
 Nairobi, Kenya

รายงานสินค้าและบริการ

Rose Avenue (off Denis Pritt Rd)
 P.O. Box 58349 - 00200 Nairobi, Kenya
 E-mail: info@ocanairobi.co.ke

อื่นๆ

1. เปลี่ยนวิธีการชำระเงินจาก T/T เป็น L/C ที่ให้ Term ระยะเวลาเป็นการแลกเปลี่ยน

ระบบธนาคารในแอฟริกาปัจจุบันแม้จะยังมีปัญหาด้านความน่าเชื่อถืออยู่แต่ก็มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่าแต่ก่อน หากท่านผู้ส่งออกสามารถพิจารณาเก็บค่าสินค้ากับผู้นำเข้าแบบเป็น L/C ที่ให้ระยะเวลาเช่น L/C 30-90 วัน แทนการเรียกเก็บเงินค่าสินค้าแบบโอนเงินปกติ เป็นเงื่อนไขกับผู้นำเข้าที่ทำการค้ามาแล้วระยะเวลาหนึ่ง ก็จะช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้กับคู่ค้าอย่างมาก แม้อาจจะทำให้ต้นทุนทางธนาคารหรือการเงินสูงขึ้น แต่ในภาพรวมแล้ว ผู้นำเข้าก็จะมีสภาพคล่องที่สูงขึ้น และยังมีความปลอดภัยเนื่องจากมีธนาคารเป็นตัวกลางในการเรียกเก็บเงินอีกทางด้วย อย่างไรก็ตาม หากยังมีความเชื่อมั่นต่อระบบธนาคารของคู่ค้าท่านอาจพิจารณาให้เปิด L/C โดยมี corresponding bank ที่น่าเชื่อถือเพิ่มเข้าไปด้วยก็ได้ เช่น New York Bank หรือ Standard Charter New York ก็ได้ (ขึ้นอยู่กับธนาคารของท่านว่ามีข้อเสนอแนะอย่างไร)

2. พิจารณาใช้การประกันส่งออกกับ Exim Bank

เพื่อให้ท่านส่งออกสินค้าได้โดยมั่นใจนั้น ท่านอาจพิจารณาใช้เครื่องมือของ Exim Bank ของไทยในการซื้อการประกันการส่งออกเพื่อประกันว่าท่านได้รับสินค้าแน่นอน เพื่อเสริมหรือเป็นทางเลือกที่จะสร้างความเชื่อมั่นของท่านกับคู่ค้าในเคนยาหรือแอฟริกาให้มีมากขึ้นได้

3. พิจารณาแนะนำให้ผู้นำเข้ายื่นคำขอ “Buyer Bank Credit” (สามารถยื่นขอได้ในกรณีของผู้นำเข้าในประเทศเคนยาที่ธนาคาร Exim Bank สามารถให้บริการได้เท่านั้น)

โดยบริการสินเชื่อ “Buyer Bank Credit” เป็นสินเชื่อที่ Exim Bank ให้การพิจารณาให้กับผู้นำเข้าต่างประเทศที่ซื้อสินค้าหรือนำเข้าสินค้าจากไทย ซึ่งบริการนี้เป็นบริการเพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องให้กับผู้นำเข้าที่นำเข้าสินค้าไทย แต่ในปัจจุบันยังไม่มีผู้นำเข้าในเคนยายื่นคำขอสินเชื่อดังกล่าวเลย โดยท่านสามารถศึกษาข้อมูลบริการดังกล่าวได้ที่ (ท่านสามารถให้ผู้นำเข้าสอบถาม สคต. ได้)

https://www.exim.go.th/th/Products_Services/Trade-Finance/Buyer-s-Credit.aspx

ซึ่งก็น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งเพื่อช่วยให้การทำธุรกิจของท่านมีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของท่านและส่วนของผู้นำเข้า เนื่องจากดอกเบี้ยเงินกู้ของเคนยามีอัตราที่สูงกว่าไทยสำหรับภาคธุรกิจ

4. การตรวจสอบประวัติคู่ค้า

สคต. ยังต้องขอเน้นย้ำท่านผู้ส่งออกที่ต้องการจะทำการค้ากับคู่ค้าเดิมหรือรายใหม่ ให้ท่านมีการตรวจสอบข้อมูลของคู่ค้าท่านทุกครั้ง ก่อนจะพิจารณาดตกลงซื้อขายหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระเงินระหว่างท่านกับคู่ค้าในเคนยา เนื่องจาก ปัญหาสภาพคล่องดังกล่าวข้างต้นอาจนำมาซึ่งการผิดชำระเงินของผู้นำเข้าในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่ท่านจะตรวจสอบคู่ค้าที่ท่านไม่ทราบข้อมูลธุรกิจของเขามาก่อนทุกครั้ง ซึ่ง สคต. ยินดีที่จะให้บริการข้อมูลเท่าที่จะตรวจสอบให้ท่านได้ต่อไป

ผู้ส่งออกที่สนใจข้อมูลเพิ่มเติมต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศเคนยา และประเทศในแอฟริกาตะวันออก ท่านสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ E-mail: ของสำนักงานฯ ที่ info@ocanairobi.co.ke (ที่มา Business Daily)

นโยบายภาครัฐ

Call Center 1169
www.thaitrade.com
www.ditp.go.th

เศรษฐกิจการลงทุน

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนพหลโยธิน ต.บางกระสอ อ.เมือง
จ.นนทบุรี 11000

แนวโน้มตลาด

Office of Commercial Affairs,
Royal Thai Embassy,
Nairobi, Kenya

รายงานสินค้าและบริการ

Rose Avenue (off Denis Pritt Rd)
P.O. Box 58349 - 00200 Nairobi, Kenya
E-mail: info@ocanairobi.co.ke

อื่นๆ